

Tips en adviezen bij Autisme in de klas

Algemeen

- Neem elke dag eerst met de kinderen de dagplanning door, ook mogelijke veranderingen(wie,wat, waar, wanneer, hoe)
- Afspraken, deadlines worden vergeten, ongeacht intelligentie. Let op: met een standje, boos worden of straf bereik je het tegenovergestelde.
- Vraag ouders wat thuis werkt, elk kind met autisme is anders en ouders kennen hun kind het beste.
- Voorkom of beperk wachttijd als de leerling een vraag heeft, geef een schriftje voor vragen als hij/ zij moet wachten. Dit voorkomt veel onrust.
- Ontvang de kinderen bij binnenkomst bij de klas laat de regel zijn dat ze gaan zitten en niet wandelen door de klas. Voor een kind met autisme start de dag met een hoop onrust als iedereen door de klas wandelt.
- Spreek eventueel met ouders af dat het kind 5 minuten later naar school komt als iedereen binnen is. Het kind zou ook 5 minuten eerder opgehaald kunnen worden.
- Werk met individuele positieve versterkers, zoek uit welke versterker het best bij dit kind werkt.
- Benoem de sterke kanten van het kind.
- Ga uit van onmacht van het kind en zijn beperking en niet van onwil.
- Wanneer een kind bij overprikkeling explodeert en een woedeaanval krijgt maak er dan geen machtsstrijd van. Niet aan het kind trekken of vasthouden. Vermijd fysiek contact. Vraag een collega met je groep even naar buiten te gaan of naar een ander lokaal. Blijf even bij je leerling tot hij/ zij kalmeert.
- Bij blokkade of paniek nooit fysiek contact gebruiken, aanraking verergert veelal de situatie en veroorzaakt paniek.
- Tijdens de Gym, in de klas, buiten etc., spreek een teken voor 'time out' af met de leerling. Doe dit dmv een teken en spreek er een plek voor af. Doe dit wel voordat de situatie uit de hand loopt.
- Zorg voor een rustige time out plek.
- Spreek verwachting uit i.p.v. wat niet goed is. Veel wordt als directe kritiek gezien. Ze zijn erg gevoelig voor kritiek.

- Oogcontact niet afdwingen, dit kan leiden tot overprikkeling.
- Voorkom zo veel mogelijk onverwachte situaties. Bij brandoefeningen, schoolfotograaf, excursie, andere klas bezoekt de klas, zieke juf etc.... Van te voren deze situaties bespreken met het kind en in de dagplanning aangeven wanneer dit gaat gebeuren, hoe, wanneer en waar. Zo voorkom je paniek, stress en overprikkeling. Zet eventueel een 'verrassings' teken op je dagplanning zodat het kind weet dat er een "verrassing" komt.
- Stel aparte regels op voor situaties buiten de klas (buitenspelen, gym etc) ook bij andere ruimtes zoals handarbeid(geef eventueel spiekpapier). Bij verlaten van de klas naar de 'andere' situatie het kind even wijzen op deze afspraken. Maak er geen lange lijsten van. Een paar belangrijke regels. Hou ook dit overzichtelijk. Laat weten dat bepaalde regels in de klas ook buiten de klas gelden.
- Op school is een vaste persoon die het kind vertrouwt voor vaste gesprekken, ook wanneer het teveel wordt en waarmee de afsprakenkaarten worden gemaakt.
- Aantekeningen maken en tegelijkertijd luisteren gaat niet. Verlang dat ook niet. Geef desnoods een kopie van de aantekeningen van het smartbord.
- Durf voor deze leerling een uitzondering te maken!
- Vertel en laat zien wat gewenst gedrag is.
- Visualiseer bij instructie, ook in de gymles. Wijs het materiaal aan. Laat het zien.
- Let op je instructie. Hou deze kort en bondig, wijdt niet te veel uit, vermijd associaties en woordgrapjes bij belangrijke instructie. Laat de instructie vooral wat het zijn moet.
- Vermijd vage vraagstellingen, wees zo concreet mogelijk en duidelijk in je opdracht. Kort en bondig.
- Hou rekening met reacties op licht, geluid, geur. Denk aan knipperende te lampen, airco, geluid van de gang, tikkende pennen, schitteringen, zonlicht in de klas, schuivende stoelen
- Laat objecten niet alleen zien ook voelen (vooral bij gym of creatieve vakken belangrijk).
- Heen en weer schrift voor en over informatie over activiteiten op school. Daarnaast ook m.b.t. gebeurtenissen op school en thuis. Deze gebeurtenissen beïnvloeden elkaar. Hou elkaar op de hoogte.
- Een buddy in de klas kan hulp bieden bij vragen in de klas, als er hulp nodig is. Vraag wie de buddy wil zijn.

- Directe positieve feedback is de beste bekrachtigen van gewenst gedrag!! Zie je gewenst gedrag dan direct belonen en benoemen. Dit is een versterker.
- Werk, communiceer en handel vanuit het principe "geef me de vijf" wie, wat, waar, wanneer, en hoe van Colette de Bruin.
- Verwacht bij een (niet aan de directe theorie verbonden) vraag geen direct antwoord, ze hebben veel tijd nodig voor het verwerken van de vraag, de vraag begrijpen en een antwoord formuleren. Geef eventueel aan welke vraag je hebt en zegt dat je later (na andere klasgenootjes) bij de leerling terugkomt.
- Ruzies ook niet met open vragen naderhand bespreken. Gebruik hiervoor ook de vragen van geef me de vijf: wie, wat, waar, wanneer , hoe en eventueel een tijdlijn die de gebeurtenissen ordent en wat visualiseert in tijd. Besef van tijd is voor deze kinderen erg moeilijk.
- Toiletgebruik is een prikkel, kan je niet uitstellen. Dan kunnen ze zich nergens meer op concentreren. Zeg dus niet dat ze dat in de pauze moesten doen of moeten wachten tot de pauze. Durf een uitzondering te maken.
- Let op de hoeveelheid huiswerk dat je mee geeft, overprikkeling. Verplaats het probleem niet naar de thuissituatie.
- Door alle inspanningen overdag, het omgaan met de prikkels, het volgen van instructie en voldoen aan de opdrachten en sociale vaardigheden kunnen deze kinderen chronisch vermoeid zijn. Let daarom op inspanning en ontspanning balans in de klas.
- Deze kinderen zullen niet snel iets uit eigen beweging ondernemen. Stuur daarbij.
- Moeite met kiezen omdat ze zich niet kunnen voorstellen wat een keuze inhoudt, vermijdt de keuzestress en laat kiezen uit bijvoorbeeld 2 taken.
- Moeite met voorstellingen maken over de toekomst. Moeite met vragen als "wat zou je doen als...." Dit zijn vragen die ze niet kunnen beantwoorden. Vermijd dit als opdracht.
- Leer deze kinderen de taal te hanteren die leeftijdsgenootjes gebruiken.
- Wees pesten ten alle tijden voor. Maak een sociogram in de klas en kijk naast welke kinderen deze kinderen het best kunnen zitten.
- Deze kinderen vergeten veel, help met spiekbriefjes, reminders en ezelsbruggetjes.

De taken in de klas

- Verdeel opdrachten in kleine taken, hele pagina's of meerdere opdrachten overzien ze veelal niet.
- Heeft het kind moeite met het starten aan de taak? Ze overzien het niet. Kader de taak af in tijd, hoeveelheid, begin en eind, zeker bij toetsen. Markeer desnoods in het schrift. Waar en hoe te beginnen.
- Help bij plannen en organiseren van de taak.
- Controleer wat begrepen is. Vraag: "wat ga je als eerste doen?" Hou je vraagstelling dus concreet!!
- Bij taken duidelijke afspraken over tijd, wat en hoe doe je het. Gebruik een time timer. Deze kinderen hebben veel moeite met plannen en vergeten de tijd.
- Pre teaching geeft meer rust, niet nieuw in de klas en biedt succeservaringen.
- Het werkgeheugen is zwak, train dit met speciale oefeningen (cogmed, braingym, ea), herhaal controleer en werk met geheugenkaartjes (Braams)
- Toets zoveel mogelijk met meerkeuze vragen, pas indien mogelijk een toets aan, open vragen zijn moeilijk. Ze kunnen niet de informatie in hoofd en bijzaken verwoorden.
- Werkstukken, spreekbeurten worden overzichtelijk met bijvoorbeeld mindmappen . Leer ze deze vaardigheid.
- Gebruik tafelkaarten en spiekbriefjes voor spelling- en rekenregels als ze dit nodig hebben. Bijvoorbeeld de kaarten van Braams.
- Onderwerpen van spreekbeurten en werkstukken over wat het kind interesseert , leg het kind geen onderwerp op. Overleg er over.
- Opstellen, of taken met een open vraagstelling, een brief schrijven etc zijn erg moeilijk. Geef hierbij handvatten op papier. Bied kaders, structuur in de opzet van de taak.
- Deze kinderen willen weten waarom ze iets moeten doen, wat het doel is. Dit is voor hen de motivatie.
- Laat bij schrijfproblemen blokschrift gebruiken. Vaak is het handschrift onleesbaar. Laat dan niet nog eens 'netjes' overschrijven.

- Gym

- Na de gym 5 minuten later naar de kleedkamer of 5 minuten eerder dan de groep omkleden, tevens eerder of later gymles in. De eerste chaos met prikkels in de gymzaal en kleedkamer vang je hiermee dan op.
- Vaste aan- en uitkleedplek in de gymzaal. Geef het kind hierbij de ruimte, geen andere kinderen er dicht bovenop.
- Laat van te voren in het dagschema (bao) weten wat er in de gymles gaat gebeuren.
- Gaat bijvoorbeeld buitengymen niet door bij slecht weer, laat die afspraak dan al ruim van te voren duidelijk zijn. Hang dat gevisualiseerd op.
- Er is vaak sprake van een houderige en zwakkere motoriek. Dit zou bij gym een belemmering kunnen vormen. Vermijd paniek of angsten voor bepaalde gymlessen. Laat het kind van te voren weten wat de les inhoudt en dwing het niet tot mee doen. Stimuleer of moedig aan.
- Afspraken en regels over gedrag in de pauze. Dit met regelmaat herhalen en laten benoemen
- Bij uitleg van de instructie de leerling erbij betrekken door de naam van de leerling te noemen. Wees je bewust van de prikkels voor deze leerling en de akoestiek.
- Wanneer je naar de gymzaal moet lopen neem de leerling bij je.
- Laat de kinderen vooral de materialen die je gaat gebruiken voelen.

Materialen voor in de klas

- Koptelefoons
- Tangels
- Friemelateriaal
- Flesje water, water drinken brengt rust.
- Kauw materialen, tactiele materialen, teken materialen (droedelen tijdens de les versterkt de concentratie)
- Time timer
- Soms helpt een visueel communicatiesysteem zoals sprint, claroread of kurzweil in de klas. Deze hulpmiddelen kunnen helpen bij het maken van samenvattingen en hoofd en bijzaken arceren. Het kan structuur bieden in de leerstof.
- Stressballetje

In de klas

- Bied een rustige Werkplek om het hoofd leeg te houden.
- Zorg dat de inrichting van het lokaal een prikkelarme inrichting is. Kijk rond en vraag je af wat voor onrust kan zorgen. Dat kunnen de kinderen zelf ook heel goed aangeven.
- Geef een vaste plek in de klas, eigen zitplaats desnoods met naam op zijn/ haar stoel
- Voldoende ontspanning in de klas naast inspanning, zoek evenwicht in taken
- Leesboeken in de klas (tip: als Geronimo, een loser, strips) voor terugtrek momentjes en ontspanning.
- Werk gestructureerd in de klas, waar ligt wat?
- Werk dat klaar is op een vaste plek, geef de leerling voor in zijn / haar la voor het organiseren van de inhoud van de la.
- Verwijder overmatig visuele en auditieve prikkels in de klas.

Uitstapjes

- Schoolbus: een koptelefoon maakt ze rustig met het oog op alles wat komen gaat. let op wie er naast zit. Laat eventueel met een app op mobiel spelen.
- Vaste busplek en vast maatje bij bijv schoolzwemmen, of naar gym lopen. Voorin lopen naast de leerkracht geeft een gevoel van 'veiligheid'.
- Ook hier tijdens de uitstapje directe positieve feedback als bekrachtiger.
- Kamp: maak een draaiboek en het kamp samen met het kind ruim van te voren voorbereiden, laat ouders eventueel met de leerling de locatie bekijken. Het niet "weten" maakt onrustig.
- Bereid de leerling voor op veranderingen, zoals uitstapjes met de klas . Het zijn stressvolle situaties (maak ook hiervoor een draaiboek)

INSCHRIJVEN

